

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1To/5/2021
Identifikačné číslo spisu: 9521100156
Dátum vydania rozhodnutia: 15.12.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Patrik Príbelský
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:9521100156.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Dany Wänkeovej, na verejnom zasadnutí konanom dňa 15. decembra 2021 v Bratislave, v trestnej veci proti obžalovanému M. S. pre prečin podplácania podľa § 333 ods. 1 Trestného zákona prejednal odvolanie obžalovaného podané proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, sp. zn. 15T/7/2021, z 28. júla 2021 takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 3 Trestného poriadku z r u š u j e rozsudok Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, sp. zn. 15T/7/2021, z 28. júla 2021 vo výroku o treste .

Na podklade § 322 ods. 3 Trestného poriadku

obžalovanému M. S. , nar. XX. Z. XXXX v Z., trvale
pobytom G. D. XXX/X, XXX XX R.
C., v čase spáchania skutku vojak Ministerstva
obrany Slovenskej republiky, 22. mechanizovaný prápor
Michalovce,

u k l a d á :

Podľa § 333 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2 Trestného zákona, § 56 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona peňažný trest vo výške 1000,- Eur (tisíc eur).

Podľa § 57 ods. 3 Trestného zákona, súd ustanovuje pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, náhradný trest odňatia slobody vo výmere 30 (tridsať) dní.

Odôvodnenie

Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu, sp. zn. 15T/7/2021, z 28. júla 2021 bol obžalovaný M. S. uznaný za vinného zo spáchania prečinu podplácania podľa § 333 ods. 1 Trestného zákona, ktorého sa

dopustil na skutkovom základe, že

dňa 5. októbra 2020 v čase o 09:25 h v O. v areáli S. útvaru XXXX na ul. X. č. X v ambulancii všeobecného lekára pre dospelých poskytol MUDr. M. M., všeobecnému lekárovi pre dospelých sumu vo výške 10,- € za predĺženie jeho dočasnej pracovnej neschopnosti.

Za to bol menovanému uložený podľa § 333 ods. 1, § 56 ods. 1, ods. 2, § 38 ods. 2 Trestného zákona peňažný trest vo výške 1300,- € (tisícristo eur).

Podľa § 57 ods. 3 Trestného zákona súd pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, náhradný trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) mesiacov.

Špecializovaný trestný súd svoje rozhodnutie odôvodnil v podstate nasledovne:

„Dokazovaním vykonaným na hlavnom pojednávaní mal súd za preukázané, že obžalovaný M. S. dňa 5. októbra 2020 v čase o 09:25 h v O. v areáli S. útvaru XXXX na ul. X. č. X v ambulancii všeobecného lekára pre dospelých poskytol MUDr. M. M., všeobecnému lekárovi pre dospelých sumu vo výške 10,- € za predĺženie jeho dočasnej pracovnej neschopnosti.

Obžalovaný M. S. na hlavnom pojednávaní neurobil žiadne z vyhlásení uvedených v § 257 ods. 1 Trestného poriadku a využil právo nevypovedať.

Na návrh prokurátora bola prečítaná zápisnica o jeho výsluchu z prípravného konania. Z tejto zápisnice súd zistil, že obžalovaný pri výsluchu pred vyšetrovateľom konanom dňa 15. decembra 2020 rovnako využil svoje právo a nevypovedal.

Svedok MUDr. M. M. na hlavnom pojednávaní odmietol vypovedať, z dôvodu, že v predmetnej trestnej veci je vyšetrovaný ako obvinený a v súčasnej dobe stále prebieha trestné konanie.

Na návrh prokurátora bola prečítaná zápisnica o výsluchu svedka z prípravného konania. Z obsahu tejto zápisnice súd zistil, že svedok pri výsluchu v prípravnom konaní využil svoje právo nevypovedať.

Z obrazovo-zvukového záznamu zo dňa 5. októbra 2020, obstaraného na základe rozhodnutia sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracoviska Banská Bystrica, sp. zn. 2Ntt-87/2020-923-V-ŠTS-BB, zo dňa 8. septembra 2020 v zmysle ustanovenia § 114 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý bol na hlavnom pojednávaní prehratím na technickom zariadení oboznámený vyplýva, že po príchode obžalovaného do ambulancie MUDr. M. M. dňa 5. októbra 2020 o 09.24 hod. obžalovaný menovanému po predložení zdravotnej dokumentácie uviedol: ‚By som potreboval od pondelka, lebo do rozhodnutia, že čo so mnou, či ostávam, alebo nie. Takže by som čakal‘. Následne sa MUDr. M. otočil smerom k počítaču na vedľajšom stole a začal na ňom písať. Obžalovaný v tomto čase vložil do kalendára na stole MUDr. M. 10 eurovú bankovku, ktorú následne MUDr. M. po odchode obžalovaného vybral a vložil ju do hornej zásuvky stola s počítačom.

Súd tento obrazovo-zvukový záznam vyhodnotil ako dôkaz preukazujúci korupčné konanie obžalovaného.

Obžalovaný na zabezpečenie bezproblémového vybavenia potvrdenia o práceneschopnosti, vybral z vrečka nohavic 10 eurovú bankovku a následne ju vložil do stolového kalendára umiestneného na stole MUDr. M., pričom uvedená bankovka mala slúžiť ako odmena za to, že mu bude vydané potvrdenie o práceneschopnosti bez toho, aby na vydanie takého potvrdenia bol dôvod.

Tento záver vyplýva z celkovej situácie a tiež z vyjadrenia obžalovaného, kedy žiadal vypísanie potvrdenia o práceneschopnosti, ktorá mala byť účelová a mala slúžiť ako odôvodnenie neprítomnosti obžalovaného na pracovisku do rozhodnutia o jeho zotrvaní v služobnom pomere. Následne je tento záver potvrdzovaný konaním obžalovaného ako aj MUDr. M., kedy obžalovaný vkladal peniaze na presne zaužívané miesto, pretože MUDr. M. aj napriek tomu, že v čase vkladania bankovky do stolového kalendára bol otočený smerom k počítaču, po odchode obžalovaného z ambulancie vybral zo stolového kalendára bankovku a vložil ju do stolovej zásuvky za jeho chrbtom. Takéto konanie vzhľadom na skutočnosť, že obžalovaný vedel, kde má vložiť bankovku a MUDr. M. ju bezprostredne po odchode obžalovaného z toho miesta vybral, súd chápe ako konanie zaužívané pri vybavovaní účelových potvrdení o práceneschopnosti.

Pokiaľ ide o námietky obhajoby vo vzťahu k totožnosti predmetu vloženého do stolového kalendára MUDr. M., že táto skutočnosť zo záznamu nevyplýva, súd sa s touto nestotožnil, pretože z vykonaného obrazovo-zvukového záznamu je bez pochyb možné vyhodnotiť, že sa jedná o 10 eurovú bankovku, ktorú obžalovaný vložil zrolovanú do kalendára a následne ju MUDr. M. vybral, vystrel a vložil do

zásuvky vedľa stola, pričom súd takýto dôkaz považuje za postačujúci na určenie predmetu ako bankovky v nominálnej hodnote 10,- eur, najmä podľa jej farby.

Nad rámec konštatovaného k charakteristike uvedeného predmetu súd považuje za potrebné uviesť, že bez ohľadu na to, čo obžalovaný vložil do stolového kalendára, je nepochybné, že išlo o predmet, ktorý mal slúžiť ako odmena či ‚poďakovanie‘ za to, že lekár nesplní svoje povinnosti vyplývajúce z jeho zamestnania a vystaví obžalovanému potvrdenie o dočasnej práceneschopnosti aj bez toho, aby preveril skutočný zdravotný stav obžalovaného.

Bez absolvovania zdravotného vyšetrenia pritom neboli splnené podmienky podľa zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov na vydanie potvrdenia o dočasnej práceneschopnosti.

Skutočnosť vystavenia práceneschopnosti obžalovanému MUDr. M. dňa 5. októbra 2020 bola preukázaná oboznámením správy Úradu finančného zabezpečenia a kópií potvrdenia o dočasnej PN na č. l. 101, 103-104.

Obžalovaný prostredníctvom obhajcu namietol použiteľnosť obrazovo-zvukového záznamu ako dôkazu v trestnom konaní s poukazom na to, že príkaz sudcu pre prípravné konanie bol vydaný v inej trestnej veci.

Súd k tomu uvádza, že sa s námietkou nestotožnil, pretože podľa § 116 ods. 7 (pozn. správne malo byť uvedené § 115 ods. 7) Trestného poriadku jedinou podmienkou na použitie záznamu ako dôkazu v inej trestnej veci ako v tej, v ktorej sa záznam vykonal, je podmienka, že musí ísť o trestné konanie pre úmyselný trestný čin, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby prevyšujúcou tri roky, korupciu, trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa, trestný čin legalizácie výnosu z trestnej činnosti alebo pre iný úmyselný trestný čin, o ktorom na konanie zaväzuje medzinárodná zmluva, a pretože na obžalovaného bola podaná obžaloba za prečin podplácania v zmysle § 333 ods. 1 Trestného zákona je podmienka uvedená v § 115 ods. 7 Trestného poriadku splnená.

Obstaraný a vyhotovený obrazovo-zvukový záznam preto považuje súd za zákonný. Bol získaný na základe odôvodneného príkazu príslušného sudcu pre prípravné konanie.

Listinné dôkazy prečítané a dôkazy oboznámené na hlavnom pojednávaní, najmä printscreeny obrazovo-zvukového záznamu (č. l. 85-95), potvrdzujú skutočnosť, že obžalovaný spáchal skutok tak, ako je popísaný vo výroku rozsudku a staticky preukazujú najmä skutočnosť, že predmet, ktorý obžalovaný vložil do kalendára na stole MUDr. M., bola bankovka nominálnej hodnoty 10 eur.

Z hľadiska právneho posúdenia naplnilo konanie obžalovaného pojmové znaky skutkovej podstaty prečinu podplácania podľa § 333 ods. 1 Trestného zákona, pretože v súvislosti s obstarávaním veci všeobecného záujmu priamo poskytol úplatok.

Poskytovanie lekárskej starostlivosti lekára svojim pacientom, presahuje rámec individuálnych práv a záujmov jednotlivca a je podľa záveru súdu obstarávaním veci všeobecného záujmu, pretože poskytovanie zdravotnej starostlivosti vychádza z práva na ochranu zdravia zaručeného čl. 40 Ústavy SR. Za obstarávanie veci všeobecného záujmu je v súdnej praxi považované aj poskytovanie zdravotnej starostlivosti za účelom posudzovania práceneschopnosti pacientov.

Podľa § 131 ods. 3 Trestného zákona úplatkom sa na účely tohto zákona rozumie vec alebo iné plnenie majetkovej či nemajetkovej povahy, na ktoré nie je právny nárok.

Z tohto hľadiska pre právne posúdenie veci je bezpredmetné, či obžalovaný poskytol peniaze alebo inú vec, ako to uzavrel v skutkových zisteniach súd, pokiaľ táto vec slúžila ako odmena za to, že mu bolo oprávnenou osobou vystavené potvrdenie o dočasnej práceneschopnosti bez dostatočného vyšetrenia a zistenia skutočného zdravotného stavu obžalovaného. Obžalovaný teda na vystavenie potvrdenia o dočasnej práceneschopnosti nemal zákonný nárok, bez jeho vyšetrenia predsa lekár nemohol konštatovať existenciu choroby.

Nakoľko vo veci ide o právnu kvalifikáciu skutku ako spáchanie prečinu, súd skúmal či v zmysle § 10 ods. 2 Trestného zákona vzhľadom na spôsob vykonania činu, jeho následky, okolnosti, za ktorých bol spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku obžalovaného nie je jeho závažnosť nepatrná a nejde o prečin s negatívnym záverom, najmä s prihliadnutím na to, že v osobe obžalovaného ide o profesionálneho vojaka, ktorý by mal chrániť spoločnosť pri v úseku obrany Slovenskej republiky, jej zvrchovanosti, územnej celistvosti, záujmov, hodnôt demokracie a slobody a ísť príkladom ostatným občanom, nie obchádzať platné predpisy a už vôbec nie tým spôsobom, že za obchádzanie všeobecne platných právnych predpisov sa dopustí korupčného konania, a to aj tým, že ako osoba v štátnej službe vojaka

ozbrojených síl okrem sociálnej dávky tým neoprávnene čerpala aj príplatky od štátu".

„Vzhľadom na nezistenie poľahčujúcich ani priťažujúcich okolností, súd dospel k záveru, že uloženie trestu odňatia slobody by bolo neprimerane prísne a rozhodol uložiť mu peňažný trest".

„V rámci výmery peňažného trestu súd prihliadal najmä na jeho primeranosť vzhľadom na príjem obžalovaného tak, aby tento trest určitým spôsobom zasiahol jeho ekonomický status, teda hlavne, aby nebol nízky vo vzťahu k pravidelnému mesačnému príjmu, ktorý má zo služobného pomeru. Rovnako bolo cieľom súdu výškou peňažného trestu naplniť ustanovenie § 34 ods. 1 Trestného zákona a vyjadriť ním morálne odsúdenie páchatela spoločnosťou za korupčný trestný čin, keď práve korupčné delikty vo veľkom rozsahu poškodzujú riadne fungovanie spoločnosti.

Podľa správy Ministerstva obrany Slovenskej republiky zo dňa 24. júna 2021 obžalovaný v období mesiacov júl až október 2020 dosahoval priemerný zárobok 1.268,46 eur mesačne, a z tohto hľadiska súd za primeraný súd považoval peňažný trest 1.300,- € (jedentisícitrsto eur).

Pokiaľ bol obžalovanému trestným rozkazom pôvodne uložený nižší trest vo výmere 500 €, súd považuje za potrebné uviesť, že pri vydaní trestného rozkazu nemal úplné informácie o majetkových pomeroch obžalovaného. Obžalovaný v prípravnom konaní neuviedol výšku svojho pravidelného mesačného príjmu a trest v trestnom rozkaze potom súd uložil voľnou úvahou s prihliadnutím na všeobecné okolnosti prípadu. Po podaní odporu súd tento nedostatok skúmania majetkových pomerov obžalovaného sám z vlastnej iniciatívy odstránil vyžiadaním správy o výške príjmu obžalovaného a pri ukladaní trestu na hlavnom pojednávaní potom zohľadnil aj skutočnosť, že jeho príjem bol preukázateľne výrazne vyšší, ako súd v podstate iba odhadoval pri vydaní trestného rozkazu.

Spolu s uloženým peňažným trestom súd ustanovil pre prípad, že by jeho výkon bol úmyselne zmarený aj náhradný trest odňatia slobody na 5 (päť) mesiacov.

Pokiaľ prokurátor navrhoval obžalovanému uložiť trest odňatia slobody, súd tento trest neuložil vzhľadom na to, že rovnaký druh trestu (peňažný trest) ako uložil rozsudkom, bol obžalovanému uložený už trestným rozkazom. Prokurátor proti výroku o treste v trestnom rozkaze odpor nepodal, pričom stav dokazovania a skutočností dôležitých pre rozhodnutie o druhu a výmere trestu v čase vydania trestného rozkazu boli v zásade rovnaké ako v čase vyhlásenia tohto rozsudku.

Uloženie prísnejšieho druhu trestu vo forme trestu odňatia slobody by potom mohlo byť právom zo strany obhajoby aj nezaujatého pozorovateľa namietané ako svojvoľná".

Proti všetkým výrokom rozsudku Špecializovaného trestného súdu podal odvolanie obžalovaný M. S.. Argumentoval tým, že:

„Obžalovaný sa nestotožňuje s napádaným súdnym rozhodnutím, odvolanie smeruje voči všetkým výrokom rozsudku.

Hlavným dôvodom odvolania je skutočnosť, že konajúci súd neuplatnil pri rozhodnutí základnú zásadu trestného konania, a to ‚in dubio pro reo‘.

Napriek tomu, že Trestný poriadok kladie dôraz na zásadu in dubio pro reo, prvostupňový súd postupoval pri hodnotení dôkazov v rozpore s touto zásadou, a prihliadol na dôkazy, o ktorých sú pochybnosti. Obhajoba má za to, že dôkazy, ktoré vykonal prvostupňový súd nepreukazujú vinu obžalovaného.

Súd pri odôvodňovaní svojho rozhodnutia používa pojmy ako ‚zaužívané miesto‘ a ‚konanie zaužívané‘ čo už samo o sebe je tvrdenie, ktoré nemá v tomto konaní absolútne žiadnu oporu, nakoľko vzhľadom na rozsah trvania vyhotovovania obrazovo-zvukového záznamu bola toto prvá návšteva obžalovaného v predmetnej ambulancii, čiže v žiadnom prípade nemožno hovoriť o niečom zaužívanom.

Podľa názoru obžalovaného súd taktiež pri vyhodnocovaní obrazovo-zvukového záznamu tento dôkaz nesprávne vyhodnotil, nakoľko vzhľadom na kvalitu tohto záznamu nie je možné stotožniť predmet, ktorý obžalovaný vkladá do kalendára na stole. Skutočnosť, že z tohto kalendára bola neskôr vytiahnutá bankovka, MUDr. M. nemožno považovať za dôkaz, na základe ktorého je možné bez pochyb vyhodnotiť aký predmet vložil obžalovaný do kalendára. Podľa obhajoby nie je možné na základe tohto identifikovať vložený predmet, pretože dôkaz v podobe skúmania aké predmety sa v kalendári nachádzali pred údajným skutkom a po ňom v konaní absentuje.

Taktiež je podľa názoru obhajoby v rozpore so zákonom, že súd sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s námietkami týkajúcimi sa poskytovania zdravotnej starostlivosti svedkom MUDr. M..

Súd podľa názoru obžalovaného bez akejkoľvek odbornej znalosti a opory v zákone hodnotí oprávnenosť

a správnosť poskytovania zdravotnej starostlivosti a bez akéhokoľvek dôkazu a odborného odôvodnenia vyslovuje, že sa jednalo o účelové vystavenie práceneschopnosti. Tu by sme radi uviedli, že na hodnotenie oprávnenosti, spôsobu a účelnosti poskytovania zdravotnej starostlivosti je oprávnená iná inštitúcia, ktorá však v tomto konaní dožiadaná za účelom preskúmania postupu poskytovateľa zdravotnej starostlivosti nebola.

Súd podľa nášho názoru nesprávne vyhodnotil skutkový stav, keď v neprospech obžalovaného svedčí len jeden jediný dôkaz, ktorý je pritom vo veľmi zlej kvalite, čo sa týka kvality zvuku a rozlíšenia obrazu, ktorý je zároveň podľa niektorých súdnych rozhodnutí považovaný len za nepriamy dôkaz.

Podľa nášho názoru v tomto konaní nemožno hovoriť o tom, že by bola vina obžalovaného preukázaná nad všetky pochybnosti, keďže v konaní bolo vykonaných minimum dôkazov, ktoré žiadnym spôsobom neposunuli skutkový a dôkazný stav od začatia trestného stíhania.

Na základe uvedeného preto navrhujeme, aby odvolací súd zrušil podľa § 321 ods. 1 písm. b), alebo písm. c) Trestného poriadku napadnutý rozsudok prvostupňového súdu a podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku mu vrátil vec na nové konanie a rozhodnutie s tým, že nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý som ako obžalovaný stíhaný, alebo podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku rozhodne sám rozsudkom vo veci tak, že ma ako obžalovaného oslobodí spod obžaloby".

+++

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal v zmysle § 317 ods. 1 Trestného poriadku zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého rozsudku ako i správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo. Mal pritom na zreteli aj povinnosť prihliadnuť na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku a zistil, že odvolanie obžalovaného je čiastočne dôvodné, a to vo vzťahu k výmere peňažného trestu a k výmere náhradného trestu odňatia slobody.

Odvolací súd zároveň na verejnom zasadnutí doplnil dokazovanie prečítaním aktuálnej správy o povesti na obžalovaného z č. l. 236-237, aktuálneho odpisu z registra trestov z č. l. 238.

Vo vzťahu k výroku o vine je možné uviesť, že Špecializovaný trestný súd v rámci procesného postupu rešpektoval a dodržal základné zásady trestného konania uvedené v ustanovení § 2 Trestného poriadku, a to najmä zásady zákonného procesu (§ 2 ods. 7 Trestného poriadku), práva na obhajobu (§ 2 ods. 9 Trestného poriadku), náležitého zistenia skutkového stavu veci (§ 2 ods. 10 Trestného poriadku), voľného hodnotenia dôkazov (§ 2 ods. 12 Trestného poriadku) ako aj zásady rovnosti strán (kontradiktórnosti) tak, ako je táto obsiahnutá v § 2 ods. 14 Trestného poriadku. Odvolací súd konštatuje, že súd prvého stupňa dospel k vyhlásenému rozsudku po bezchybnom procesnom postupe a v súlade so všetkými procesnými ustanoveniami, ktoré tento proces upravujú.

Súd prvého stupňa zároveň v odôvodnení svojho rozsudku dostatočne presvedčivo a zrozumiteľne vysvetlil, na základe akých dôkazov dospel k záveru o jeho vine.

Najvyšší súd konštatuje, že Špecializovaný trestný súd vyhodnotil vykonané dôkazy súhrne logickým a zároveň aj presvedčivo odôvodneným spôsobom, ktorému hodnoteniu z hľadiska pravidiel § 2 ods. 12 Trestného poriadku nemožno nič vytknúť. Hodnotenie dôkazov Špecializovaného trestného súdu neodporuje základným princípom logického myslenia. Skutočnosť, že obžalovaný sa nestotožňuje so skutkovými a právnymi závermi Špecializovaného trestného súdu nemôže sama o sebe viesť najvyšší súd k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti záverov vyslovených Špecializovaným trestným súdom.

Ako vyplýva z recentnej judikatúry všeobecných súdov, Ústavného súdu Slovenskej republiky i Európskeho súdu pre ľudské práva, do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne

právo strany v konaní, ak si neosvojí ňou navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov (nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 339/2008, II. ÚS 197/2007, I I. ÚS 78/2005, V. ÚS 252/2004).

Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie otázky, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, ktoré ostali sporné, alebo ktoré sú nevyhnuté na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, preskúmaného v odvolacom konaní. V tejto súvislosti najvyšší súd poukazuje na to, že v dvojinštančnom súdnom konaní rozhodnutia súdu prvého a druhého stupňa tvoria jednotu, a preto je nadbytočné, aby najvyšší súd opakoval vo svojom rozhodnutí správne skutkové a právne závery súdu prvého stupňa.

Čo sa konkrétnych odvolacích námietok obžalovaného týka, najvyšší súd sa nimi bude zaoberať postupne:

Pokiaľ obžalovaný namietal, že súd prvého stupňa pri rozhodovaní neuplatnil zásadu *in dubio pro reo* (v pochybnostiach v prospech obvineného), odvolací súd sa s tým nemohol stotožniť. Najvyšší súd pri plnení prieskumnej povinnosti nezistil, že by súd prvého stupňa pri hodnotení dôkazov postupoval v rozpore s touto zásadou a mal pritom prihliadať na dôkazy, o ktorých sú pochybnosti. Práve naopak, Špecializovaný trestný súd prihliadol na dôkazy plne preukazujúce skutkový stav, v súlade so zákonom ich vykonal a následne i náležite vyhodnotil a zaoberal sa ich relevanciou.

Ako obiter dictum možno uviesť, že spomenutá zásada vyplýva z princípu prezumpcie nevinny, ktorého materiálne ukotvenie nachádzame v čl. 40 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, resp. v čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a význam ktorého sa v trestnoprávnej legislatíve premietol v § 2 ods. 4 Trestného poriadku. V danej veci bolo postupované naprieč celým konaním s dôrazom na prezumpciu nevinny a pochybnosti potrebnej relevancie, ktoré by mohli byť zohľadnené v prospech obžalovaného zistené neboli.

Špecializovaný trestný súd obrazovo-zvukový záznam z 5. októbra 2020, získaný na podklade rozhodnutia sudcu pre prípravné konanie, sp. zn. 2Ntt-87/2020-923-V-ŠTS-BB, z 8. septembra 2021 správne vyhodnotil ako dôkaz dosvedčujúci korupčné správanie obžalovaného. Tento bol obstaraný na základe zákona vydaného a riadne odôvodneného príkazu a za plne zákonný ho považuje aj najvyšší súd. Je v plnej miere možné odkázať na tú časť odôvodnenia napadnutého rozsudku, v ktorej súd prvého stupňa uviedol, že príkaz bol síce vydaný v inej trestnej veci, avšak s poukazom na ustanovenie § 115 ods. 7 je možné ho použiť i v aktuálnej trestnej veci, pretože aktuálne ide o trestné konanie pre trestný čin korupcie. Tomu napokon zodpovedá i stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu uverejnené pod číslom 22/2020 (prijaté pred novelou Trestného poriadku zákonom č. 312/2020 Z. z.) a z ktorého vyplýva, že ustanovenie § 115 ods. 7 Trestného poriadku vyžaduje na použitie záznamu telekomunikačnej prevádzky ako dôkazu v inej veci, ako je tá, v ktorej sa odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky vykonal, ako jedinú podmienku iba to, aby aj v tejto inej trestnej veci bolo vedené trestné konanie pre niektorý z trestných činov predpokladaných v § 115 ods. 1 Trestného poriadku (tzv. vecná súvislosť), t. j. pre niektorý z trestných činov (príp. viaceré), ktoré zákonodarca určil ako tie, ktoré odôvodňujú taký závažný zásah do práv dotknutých osôb, akým odpočúvanie nepochybne je (princíp proporcionality). Ide preto o použiteľný dôkaz v zmysle ustanovenie § 119 ods.3 Trestného poriadku.

Iné na hlavnom pojednávaní vykonané dôkazy (listinné dôkazy a ďalšie), predovšetkým printscreeny predmetného obrazovo-zvukového záznamu (č. l. 85-95 spisu) len potvrdzujú skutočnosť, že obžalovaný spáchal skutok tak, ako je opísaný v skutkovej vete a je zrejmé, že predmet vložený do kalendára na stole MUDr. M. M. bola bankovka vo výške 10 eur. V tomto smere najvyšší súd poukazuje na červenú farbu veci najskôr obžalovaným vloženou do kalendára a následne MUDr. M. vybranej, vystretej a vloženou do zásuvky vedľa stola. Na prijatie opačného záveru teda niet dôvodu.

Čo sa týka odôvodnenia rozhodnutia zo strany Špecializovaného trestného súdu, ako už bolo skôr vysvetlené, toto možno považovať za dostatočné, zrozumiteľné a jasné. Nad rámec potrebného pre rozhodnutie sa ešte najvyšší súd obžalovanému pokúsi vysvetliť, čo možno rozumieť pod slovnými spojeniami „zaužívané miesto“, „zaužívané konanie“. Pod týmito pojmami možno rozumieť práve to, čo možno vidieť na získanom zvukovo-obrazovom zábere (tiež vyhotovených printscreenoch), keď M. S. bez zbytočných okolkov vložil bankovku do kalendára na stole u lekára a ten ju po jeho odchode automaticky bez ďalšieho z tohto kalendára vybral a vložil do stolovej zásuvky za chrbtom. Z uvedeného je možné predpokladať, že obžalovaný zrejme od iných osôb mohol vedieť, že ponúknutím úplatku lekárovi určitým zaužívaným spôsobom môže dosiahnuť pre seba priaznivé „rozhodnutie“ súvisiace s posudzovaním jeho zdravotného stavu. Je pravdou, že sa jedná len o domnienku, použitie uvedených slovných spojení nemá však na rozhodnutie o vine podstatnejší vplyv, slúži skôr len na „dokreslenie“ určitých praktík.

Obžalovaný M. S. v odvolacích námietkach ďalej namietal kvalitu získaného obrazovo-zvukového záznamu. Aj ku tomu sa už odvolací súd vyjadril vyššie, preto na tomto mieste iba zopakuje, že z daného záznamu bolo preukázané zjavné korupčné konanie obžalovaného, a to bez akýchkoľvek pochybností o tom, že skutok sa stal a že ho tento aj spáchal. Nič na tom nemení ani kvalita záznamu, ktorá je pre určenie rozhodujúceho viac ako postačujúca.

Keď potom obžalovaný namietal, že súd prvého stupňa sa nezaoberal poskytnutím zdravotnej starostlivosti svedkom MUDr. M. M., ani toto tvrdenie nemožno považovať za relevantné.

Skutočnosť vystavenia práceneschopnosti obžalovanému bola preukázaná oboznámením správy Úradu finančného zabezpečenia a kópií potvrdenia o dočasnej PN na č. l. 101 a 103-104 spisu. Všetko bez absolvovania zdravotného vyšetrenia, čo mimochodom zjavne vyplýva z obrazovo-zvukového záznamu a obsahu jeho prepisu (č. l. 71 spisu), napr. - „By som potreboval od pondelka lebo, do rozhodnutia, že čo so mnou, či ostávam, alebo nie. Takže, by som čakal“, čím podmienky podľa zákona č. 576/2004 o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov na vydanie potvrdenia o dočasnej práceneschopnosti rozhodne splnené neboli. Nie je najvyššiemu súdu známe, ako by obžalovaný mohol prísť k inému záveru ako k tomu o účelovom poskytnutí zdravotnej starostlivosti.

Špecializovaný trestný súd tak správne vyhodnotil skutkový stav, keď v neprospech obžalovaného nesvedčí len jeden dôkaz, ale ucelená na seba nadväzujúca reťaz hneď niekoľkých dôkazov jednoznačne preukazujúcich jeho vinu.

Aj podľa názoru najvyššieho súdu tak obžalovaný naplnil všetky znaky skutkovej podstaty žalovaného trestného činu.

Vo vzťahu k výroku o treste najvyšší súd sumárne uvádza, že trest je opatrením štátneho donútenia, ktoré v mene štátu, na základe a v medziach zákona ukladajú v predpísanom konaní na to povolané súdy páchatelovi za spáchaný trestný čin. V tejto definícii je vyjadrená zásada nulla poena sine lege, sine crimine, sine iudicio. Trest je jedným z prostriedkov na dosiahnutie účelu Trestného zákona. Tým je určená jeho funkcia v tých smeroch, v ktorých má podľa § 34 Trestného zákona pôsobiť na ochranu spoločnosti, tak pred páchatelom trestného činu, voči ktorému sa prejavuje prvok represie (zabránenie v páchaní trestnej činnosti) a prvok individuálnej prevencie (výchovy k riadnemu životu) ako aj voči ďalším členom spoločnosti - potencionálnym páchatelom, voči ktorým sa prejavuje prvok generálnej prevencie (výchovné pôsobenie na ostatných členov spoločnosti).

Ochrana spoločnosti sa uskutočňuje dvoma prvkami, a to prvkom donútenia (represie) a prvkom výchovy. Oba prvky sa uplatňujú zásadne súčasne, pričom treba mať na zreteli dôležitosť vzájomného pomeru medzi trestnou represiou a prevenciou. Spravodlivé a včasné uloženie trestu dáva ostatným členom spoločnosti najavo, že konanie, za ktoré bol uložený trest, je protiprávne a nežiaduce, varuje ich pred páchaním trestnej činnosti a posilňuje pocit právnej istoty a právneho štátu. Trestný zákon

vychádza z jednoty individuálnej a generálnej prevencie, pričom obe tieto zložky sa navzájom dopĺňajú a podmieňujú. V treste je obsiahnuté aj spoločenské odsúdenie, negatívne ohodnotenie páchatel'a a jeho činu, a to tak právne, ako aj etické.

Ďalším ustanovením, ktoré musí súd aplikovať pri úvahách týkajúcich sa ukladania trestu je § 34 ods.4 Trestného zákona, podľa ktorého pri určovaní druhu trestu a jeho výmery súd generálne prihliadne najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, príťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosť jeho nápravy. Súd pri určovaní druhu trestu a jeho výmery prihliadne aj na to, že páchatel' trestného činu získal trestným činom majetkový prospech; ak tomu nebránia majetkové alebo osobné pomery páchatel'a, alebo to nebude na ujmu náhrady škody, uloží mu s prihliadnutím na výšku tohto majetkového prospechu popri inom treste aj niektorý trest, ktorým ho postihne na majetku, pokiaľ mu takýto trest za splnenia podmienok podľa § 34 ods. 6 neuloží ako samostatný.

Výmerou trestu sa rozumie nielen určenie trestu v rámci sadzby tam, kde je trest takto kvantifikovaný, ale aj určenie rôznych modalít alebo obsahu trestov, ak je toto určenie vyhradené súdu. V rámci hodnotenia osoby páchatel'a nemožno obísť ani možnosti jeho nápravy. Úsudok o možnosti nápravy páchatel'a si súd vytvára z veľkej časti na základe hodnotenia povahy a závažnosti trestného činu, pri náležitom zhodnotení osoby páchatel'a. Možnosť nápravy páchatel'a konkretizuje jeho osobu vo všetkých zásadných súvislostiach. Primárne ide o stanovenie prognózy budúceho správania sa páchatel'a na základe objasnenia jeho osobnostných vlastností a ich spojitostí so spáchaným trestným činom vrátane vplyvu sociálnej mikroštruktúry. Z hľadiska posúdenia možnosti jeho nápravy má veľký význam celkový spôsob jeho života a jeho správanie pred spáchaním trestného činu ako aj jeho postoj k spáchanému trestnému činu (napr. Rt 23/1967). Záver súdu o možnosti jeho nápravy musí byť vždy v plnom súlade s ochranou, ktorú súd uloženým trestom poskytuje záujmom spoločnosti, štátu a občanom pred útokmi na záujmy chránené trestným právom. Trest musí byť úmerný spáchanému trestnému činu. Úmernosť trestu, okrem iného, určujú i pohnútky páchatel'a a možnosť jeho nápravy. Požiadavka primeranosti trestu a jeho individualizácia tak núti súd prihliadnuť na okolnosti konkrétneho prípadu, na jeho zvláštnosti, a teda bráni mechanickému postupu súdu pri rozhodovaní o treste (rovnako aj rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4To/7/2013). Neprimeraným trestom je teda taký trest, ktorý je z pohľadu zásad ukladania trestov uvedených v Trestnom zákone čo do jeho druhu alebo výmery príliš prísny, alebo príliš mierny (napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2To/17/2015).

Vzhľadom na uvedené je potrebné konštatovať, že dôležitým faktorom pri ukladaní trestu je vzájomný pomer medzi trestnou represiou a prevenciou. Trestný zákon vychádza zo zásady pomocnej úlohy trestnej represie, čo z hľadiska trestu znamená, že k dosiahnutiu účelu trestu má viesť len nevyhnutná miera trestnej represie, ktorá je nutná s ohľadom na sociálnu škodlivosť spáchaného činu a hodnotenie jeho páchatel'a a ktorá ešte povedie k splneniu účelu trestu. Výchovný účinok trestu nie je priamo úmerný intenzite represie a neplatí to ani opačne. Optimálna miera represie závisí na konkrétnych okolnostiach prípadu, príliš prísny a príliš mierny trest nepôsobí výchovne, ale skôr demoralizuje. Neproporcionálne trestanie je tiež dôsledkom porušenia vyváženého vzťahu medzi prevenciou a represiou a povýšenie momentu trestnej represie na úkor prevencie.

K peňažnému trestu je ako špecifikum možné uviesť, že nepostihuje len osobu páchatel'a, ale tiež prípadne i jeho najbližšie sociálne okolie. Majetková povaha z neho robí vhodný prostriedok k dosiahnutiu účelu trestu najmä v prípadoch majetkových trestných činov motivovanými či už snahou o dosiahnutie neoprávneného majetkového prospechu, alebo z dôvodu negatívneho vzťahu k ochrane cudzieho majetku. Napriek tomu, že postihuje majetok páchatel'a, nie je určený len na postih majetkových trestných činov. Možno ho efektívne uložiť i pri trestných činoch hospodárskych, všeobecne nebezpečných či trestných činoch proti poriadku vo verejných veciach.

Pri jeho ukladaní a výmere je však potrebné zohľadniť osobné a majetkové pomery páchatel'a (§ 57 Trestného zákona) v tom smere, či vôbec jeho uloženie pripadá do úvahy a či bude vymožitelný. Za osobné pomery je možné považovať najmä vek páchatel'a, jeho rodinné pomery, zdravotný stav,

povolanie, pracovnú kvalifikáciu, možnosť reálneho pracovného uplatnenia a podobne. Pod majetkovými pomermi páchatel'a sa rozumie stav jeho imania - aktív i pasív a jeho zárobkové možnosti. Okrem hodnoty a štruktúry majetku teda budú mať význam i jeho záväzky.

V súvislosti s výrokom o treste potom najvyšší súd poznamenáva, že Špecializovaný trestný súd uložil obžalovanému taký druh trestu - peňažný trest, ktorý zodpovedá základným princípom a pravidlám ukladania trestu. To však neplatí o výmere uloženého trestu a výmere náhradného trestu odňatia slobody, čím sa bude najvyšší súd zaoberať nižšie.

Zatiaľ čo pri určení druhu trestu Špecializovaný trestný súd postupoval v súlade s vyššie uvedenými zásadami ukladania trestov, tak pri určení konkrétnej jeho výmery (individualizácii trestu) nedostatočne prihliadol na osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosť jeho nápravy a jeho osobné a majetkové pomery.

Obžalovaný v minulosti nebol súdne trestaný, bol opakovane postihnutý za priestupky v súvislosti s vedením motorového vozidla. Býva v prenajatom obecnom byte, má jedno maloleté dieťa. Jeho priemerný mesačný zárobok dosahoval výšku 1268,46 € mesačne.

Z uvedeného vyplýva, že osobnosť obžalovaného nie je vážnejšie kriminálne narušená, nevlastní cennejší nehnuteľný majetok, býva v prenajatom byte, má vyživovaciu povinnosť k maloletému dieťaťu, jeho mesačný príjem nepresahoval 1300,- €.

S poukazom na jeho osobu, pomery, možnosť jeho nápravy a jeho osobné a majetkové pomery sa súdom prvého stupňa uložený peňažný trest presahujúci výšku jeho priemerného zárobku javí najvyššiemu súdu ako neprimeraný. A to navyše v situácii, keď bol (síce vlastnou vinou) dočasne pozbavený výkonu štátnej služby.

Najvyšší súd preto s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti pristúpil k modulácii výmery peňažného trestu, a to tak že ho individualizoval vo výmere 1000,- €.

Takto individualizovaný trest možno považovať za dostatočný s poukazom na potreby individuálnej i generálnej prevencie a tiež za proporcionálny s osobnými a majetkovými pomermi obžalovaného.

Vo vzťahu k ustanoveniu výmery náhradného trestu odňatia slobody musí najvyšší súd podotknúť, že aj náhradný trest odňatia slobody ustanovený pri peňažnom treste musí byť ukladáný v súlade so zásadami ukladania trestu a musí byť i spravodlivo a objektívne proporcionálny k výmere uloženého peňažného trestu.

Pri úvahách o primeranosti výmery náhradného trestu odňatia slobody treba citlivo zvažovať závažnosť a rozsah zásahu do osobnej slobody páchatel'a vo forme odňatia slobody, ak peňažný trest páchatel' úmyselne nezaplatí. Hlavným zmyslom náhradného trestu odňatia slobody v zmysle § 57 ods. 3 Trestného zákona totižto nie je generálna či individuálna prevencia trestu a dokonca ani morálne odsúdenie spoločnosťou. Náhradný trest v zmysle § 57 ods. 3 Trestného zákona prioritne plní funkciu hrozby (ak peňažný trest nezaplatí „pôjde do väzenia“) a zároveň motivácie (zaplatiť peňažný trest, a tak sa vyhnúť „väzeniu“), čo má páchatel'a „donútiť“ peňažný trest zaplatiť.

Preto nemožno náhradné tresty odňatia slobody (§ 57 ods. 3 Trestného zákona) ukladať v proporcionálne nevyvážených výmerách k peňažným trestom.

V danom prípade nemožno považovať výmeru náhradného trestu tak, ako ho uložil súd prvého stupňa, za proporcionálnu s výmerou uloženého peňažného trestu tak, ako ju moderoval odvolací súd a dokonca ani s pôvodnou výmerou peňažného trestu tak, ako bol uložený súdom prvého stupňa.

Rešpektujúc svoju predchádzajúcu judikatúru (napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6To/11/2019) a zväziac vyššie uvedené skutočnosti, dospel najvyšší súd k záveru, že náhradný trest

odňatia slobody vo výmere tridsať dní (pri úvahách, že 100 eur = tri dni odňatia slobody, 1000 eur = približne jeden mesiac odňatia slobody, či 10 000 eur = približne 10 mesiacov odňatia slobody, s tým že pri vyšších peňažných trestoch sa vždy bude zvažovať náležitá primeranosť výmery náhradného trestu odňatia slobody), bude príliehavejšie zodpovedať jeho prioritnému účelu ako pôvodný náhradný trest odňatia slobody ustanovený obžalovanému Špecializovaným trestným súdom.

Preto následne zmenil odvolací súd výmeru náhradného trestu odňatia slobody tak, že o ustanovil vo výmere 30 dní tak, aby bola proporcionálna výmere uloženého peňažného trestu.

Riadiac sa uvedeným rozhodol najvyšší súd tak, ako je vyjadrené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.